

ANTONI LOPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

La qüestió dels crèdits militars, ab una mica més, dona per resultat la caiguda de 'n Toni. En Villaverde vā atacar la petició del govern, ab una sèrie de arguments de verdadera forsa, demonstrant qu'en un moment anava á quedar desfrida l'obra tan difícil y costosa de la nivellació del pressupost... pero res hi vā valer: se procedí á la votació 139 vots contra 114 proclamaren qu'en Toni te la paella pel mànech y pot fregir al país á la mida del seu gust.

Votaren ab ell tots els innombrats de la majoria, els diputats qu'exerceixen un càrrec y cobran nòmina y els qu'esperan obtenirne. Votaren també ab ells els reaccionaris de 'n Pidal, agrahits per lo bé que vā portar-se l'atlet ab en Nozaleda.

En contra, totes las oposicions dinàstiques y anti-dinàstiques, y un número bastant regular de conservadors que segueixen las inspiracions de 'n Vilaverde.

Una victoria de 25 vots en tals condicions no es tal victoria. Ab molta raho pogué dir un periódich: «No es qüestió de aritmética, sino de vergonya.»

Pero com en Toni té dit qu'ell no's donarà per entès, mentres conti ab el duplo de un home, vels'hí aquí que continua resolt ara mes que mayá fer la felicitat dels espanyols á la seva manera.

En els primers moments fins en Romero Robledo vā acatarrarse, abstinentse de presidir el Congrés. Un mal ayre mallorquí vā posar-lo en aquest estat. En Villaverde's mostraba també molt ressentit, y més enfutismats qu'ell, alguns dels amics que l'secundan, entre altres en Gasset. Hi hagué diputat villaverdiste qu'estant en desacord ab en Toni, llenys ab ira la breva que s'estava xupant. Dos ó tres feren dimissió del càrrec que desempenyavan.

Era aixó un cisma en tota regla. La conjunció conservadora tornava á activellar-se. Tot semblava indicar que no hi havia Toni pera quatre dies.

Pero estém en plena Quaresma, y 'n Villaverde, qu'es un bon cristí, va ser cridat á la Casa Gran de la Plaça d'Orient, y allí diuhen que varen confessarlo.

■ Naturalment qu'es bastant difícil traslluir els secrets de confessió; pero 'l penitent va donar mos

tras palpables de que ja estava arrepentit, y de que de moment no tornaria á pecar. Las seves diferencies ab en Toni quedan reduïdes y concretades á la qüestió dels crèdits militars: en tot lo demés se proposa ser un perfecte ministerial, disciplinat y bon minyó.

Pero 'ls seus satélits remugan y tiran guitzas, y en Romero Robledo, 'l dijous, encara tussia fort. El cartero li impedia de possessionar-se de la presidència del Congrés, y de seguir rompent campanetas honor de una situació política, que ja li fá tres coses.

Tal es l'espectacle que 'ns ofereix la política menuda. No hi ha més que l'afany de sostener á tota costa una situació que no pot aguantar-se. Reformas y midas que millorin ó alivien la desesperada situació del país no cal esperarlas del present estat de cosas.

La crisis va cundint, la paralisió del treball augmenta, y 'ls que viuressen escassejan cada dia més. Te-

nim els frachs á la ratlla de 40, y 'l pà ha experimentat un nou augment de cinc céntims per tres llinars. Per tot consol no'ns queda més que 'ls discursos de 'n Toni y las benediccions de 'n Nozaleda.

PEP BULLANGA

Inglaterra á Gibraltar

UNA ESTATUA DE LLART

No ho fa ab cap mal fi, però
per guardar la seva finca,

sense volquer posa 'ls peus
sobre las terras vehinas.

Mireu que n'está de bé... Sembla talment de pedra marbre!

Aquestes son las obras d'art millors, que sempre que convingui se'n pot tirar una cullera d'à l'olla ó à la cassola.

—Encantador simbolisme! De la sustancia més estimada dels porchs mallorquins se'n fa l'efígie dels homes célebres.

Las estatuas de sahí, com diuhen á Mallorca, ó de llart, com dihém á Catalunya, á part de las ventajas enumeradas, tenen alguns inconvenients.

Entre ells poden citarse aquests:

Exposades á una temperatura massa elevada, a l'acció del sol ó de la llum, se derriteixen fàcilment. Comencen á regalar-se, se desfagen y acaben en sorpresa, al últim en una pastera de llart.

Baix l'influència directa del aire ó de certes males olors se tornan rancias, convertintse la blandura del llart en una gregor antípatica y fastigosa. En aquest cas casi no queda més remed que regular aquella sustancia als pobres ó llansarla, perque tots els guisats en qu'es hi posa llart ranci agafen mal gust, y 'l diable que se'n menji.

Això es lo que li ha sucedit al atlot mallorquí, en el poch temps que porta de presidir el govern.

Varen colifar en el banch blau, perfectament modelat. Sembla una estatua clàssica. No se'n ha vista cap de igual en els aparadors de ca'n Malonda. Y lo més admirable es qu'era una estatua que s'movia, que parlava, causant l'assombro de tots els presents y l'entusiasm dels diputats de la majoria.

Tots deyan lo mateix, alsant els ulls al cel, en actitud de arrobament:

—Al últim la majoria ha trobat al leader, al jefe, al general invicto que ha de conduhir-la á la victòria!

Pero l'estatua era de llart y desde 'ls primers moments comensà á esgrogueixir.

—Y ara qu'es això? —deyan alguns. —Es que ha agafat el fel sobreixit?

—No, señoys—respongueren els intel·ligents—esta gregor no es pas efecte de la bilis, sino de la ranci.

—Pero qu'es això possible? Un llart tan fresch y ja ranci?

—Ranci, sí; lo qual es degut á haver-se posat en contacte ab en Nozaleda y 'ls clericals. Y no es això encare lo pitjor: questa ranci es superficial; la més grave es la que porta á dintre y 'l va descomponer á llegua per hora: la ran-

ció jesuítica. Pero aquesta li vé de lluny: es com si diguessim originaria. Ne va contreure 'ls germens el dia mateix en què va efectuarse la fusió del llart. Es una ranció ingénita y no té adop.

Com si no bastés el gran inconvenient de la ranció, l'estàtua de llart vā anar escalfant per graus.

De primer vā concebir un odi insensat contra 'ls republicans, jurant treure's de la ley y acabant ab ells à tota costa. Un gran escalfament.

Després, ple d'orgull, vā voler fer l'home providencial, elevantse a las alturas de un nou Bismarck, parlant de guerres, de attachs, de sorpresas, de combinacions diplomáticas... Digué que fins à nosaltres podian arribar las salpicaduras ó 'ls esquitxos de la lluita entaulada en l'extrem Orient; y 's gloriá de que à n'ell no'l trobarian desprevingut.

Y vinga moure batallons ab més xarangas que cartuxos.

La opinió vā respondre à n'aquest joch infantil ab un pánich espantós que 's traduïf à la Bolsa ab la baixa à la carrera de alguns enters.

¿Pero això qué importa? Lo que 's uns perden els altres ho troben. La ruina dels tontos es la base de la prosperitat dels llests.

Mes con siga que per moure mitja dotzena de batallons mermats y per construir alguna cosa que tingui'l nom d'obras de defensa se necessitan fondos, no vacilà un moment en procurarse'ls, desnivellant els pressupostos del Estat.

Al amparo de l'estàtua de llart, el ministre de la Guerra, digué:

—Llegó la mīal

Y la seva consistia senzillament en fer passar, à favor de las circunstancies anormals qu'ells mateixos han tingut à bé creur-se, crèdits extraordinaris y despilfarros, que quan la discussió dels pressupostos li havíen sigut negats, fins al extrem de haverse promogut per tal motiu una crisis ministerial.

La estàtua de llart regalimava d'anguria y s'anava fonent, quan en Villaverde que fins alashoras l'havia consentida de grat ó per forsa se li vā girar d'espatllas, disposat à destruir-la y aplanarla.

Una ruda discussió parlamentaria, en la qual totes las minorías y una bona part de la majoria s'manifestaren en contra del govern, deixà à la estàtua que pochs dies avants era la admiració y l'esperança de tots, ab un infim sobrepuig de 25 votos.

Y això, s'ha quedat sense forma, sense hetxuras, mitx desfeta y rancia de més à més.

Aquesta nova etapa de la dominació conservadora tan infecunda ó més que les precedents ha vingut a demostrar que no hi ha remey pera las institucions, que havíen posat sas millors esperances en l'estàtua de llart mallorquí, tan hermosa al inaugurar-se, tan fastigiosa avuy.

Ab aquestes Corts està vist que no's pot governar. Cónvöcarne unes de novas fora perillós dada la creixent preponderància del partit republicà. Avuy son 35 els diputats de la minoria republicana: en unes novas eleccions passarien de 70 els que 'l pais hi envirà. Y si 35 donan tant joch avuy que no succeirà demà que aquest número s'duplicés?

No queda, donchs, més remey, qu'entretenim-se ab el llart. Quan la estàtua s'deformi s'torna a refer com se pugui. No importa que 'n surti en lloch de una estàtua de línies correctas una monstruosa caricatura.

Això durarà fins que 'l pais agafant la culera grossa, se decideixi à tirar el llart à la caldera.

P. K.

SOBRE LA GUERRA

A guerra del Extrém Orient té una gran trascendència.

Prescindir del carácter de lluita entre dues rassas rivals que aspiran à dominar en aquellas Ilunyanas regions. Si à n'això havia de cenyir el plet, no hi ha dupte que à la curta ó à la llarga, Inglatera y 'ls Estats Units, que avuy s'inclinan al Japó, hauran

Pastisseria mallorquina

—Quina pegal... Totas las ensiamadas se m'agafan y se m'fan malbé... menys la grossa.

de rectificar la seva actitud, davant del reviscolament y 'ls avensos de la rassa groga.

No tindrà al últim més remey que transigir ab la Russia, encare que aixelantla en las sevas pretensions.

Sense mirar tan lluny, l'aspecte mes interessant de la guerra que s'ofereix en els actuals moments, es el polítich.

Ofereix el Japó l'espectacle de un poble jove y alentat, qu'en un curt espai d'anys, ha obrat el prodigi de adaptarse briosament à la civilisació europea, olvidant per complert la seva antiga manera de ser. Han penetrat en el Japó ab pasmosa celeritat tots els progrès científics, industrials y militars, fins al punt de poder plantar cara y hèreselas ab un dels imperis mes grans y poderosos del mon.

Pero 'hi han penetrat ab ells de igual manera 'ls avensos politichs, y 'ls ideals que forman avuy l'ànima dels pobles moderns?

Això es lo que falta veure. No basta pera responder afirmativament la mera transformació del régime feudal y geràrquich que imperava avans de la revolució, pel régime constitucional que avuy regeix.

A mes de la forsa representada per i Estat, existeix en els pobles moderns un'altra forsa que radica en l'ànima dels intel·lectuals y que 's difundeix entre las multituds.

Aquesta forsa es la que avuy esclata à Russia, en pugna ab el despotisme autocràtic; es el clamor dels que aspiran al cumpliment dels ideals de redempció y de llibertat: es la resistencia dels que protesten contra una guerra d'engrandiment, mantenent encare avuy el domini de l'antigua barbarie.

Per mes que à Russia l'poder autocràtic es encare immens, contant en primer terme ab la resignació estúpida de un poble ignorant, crèdit y deprimit, bastaría un revés serio, perque l'opinió regolés poderosamente fins à posar en perill la omnipotència autocràtica.

Flavoras de aquell gran imperi quartejat ne surgirà un sens fi de pobles, mes amants de son benestar basat en la llibertat y el treball, que d'enriquirse ab las despulsas dels débils, ab augment de l'opressió de sos déspots y tirans.

Aquesta forsa mateixa es la que en la republicana França per la boca del socialista Jaurès, s'ha atrevit à posar límits à l'aliança russa. Aquesta no pot arribar fins al extrem de seguir en tot y per tots els impeccitos caprichos de un autòcrata imprudent.

No pot la França comprometre l'loch de honor que té conquistat en el palenç de las ideas progressives, posantse à disposició y à mercé de una nació que la contraria. La França ho perderia tot, tant si l'autòcrata perdria, com si l'autòcrata guanyava.

Las mateixas tendencias predominan en la nació alemana, en la qual el socialisme té una forsa tan immensa. La opinió socialista es avuy allí la mes sana, la mes ilustrada y al mateix temps la mes formidabile. Dificil, donchs, li seria al emperador disponer del pais, si tractés de ferlo esclau de la seva voluntat. Tal vegada la guerra que busquéns fora de casa, la trovaria à dintre, y 'l socialisme donarà ab el punt de apoy que li es necessari pera desquilar l'obra tradicional dels sigles y entrar resoltament en una era nova de equitat y de justicia.

L'imperi podrà molt ben arrastrar ab ell el régime del capitalisme.

L'Inglatera y 'ls Estats Units son dues nacions modernes subjectas a un régime de opinó, y encare que avuy per egoisme mercantil paguen un tribut excessiu al imperialisme, la opinió pot transformar-se ràpidament, dat lo preparada qu'està, tant bon punt las corrents de la solidaritat humana, se deixin sentir en tot el mon civilisat. Quan arribi l' hora, ni l'una ni l'altres poden faltar al lloch de honor que 'ls hi señala el grau extraordinari de civilisació que portan alcansat.

Tot això vol dir que pera fer la guerra s'ha de contar avuy ab alguna cosa mes que ab diners y elements bèlics de l'última perfecció. Al contrari, lo molt que aquests elements costan als pobles, mes aviat la dificultan que la favoreixen.

Y després: te mes alcans que 'l millor canó, una idea humanitària que arrela en l'ànima dels pobles:

y es mes impenetrable una convicció ferma, que la millor corassa.

J.

LS 25 tristes vots de majoria que va tenir en Toni I en la sessió en qu' en Villaverde li buscava las possigollas, casi tots varen ser emesos per empleats ó per aspirants à serho.

No poden dir què representin al país, desde l'moment que varen anar a las Corts per obra y gracia del govern; ni 's pot assegurar tampoc que simbolisin cap aspiració patriòtica y desinteressada, desde l' instant que tots els seus movils se reduueixen à cobrar de la nòmina.

La forsa de la barra y la de las barras: à n'això ha quedat reduhidà la ponderada omnipotència de 'n Toni.

El mot d'ordre de aquest govern y dels seus adeptes està sintetisat en aquestes paraules:

—Mentres no 'ns volquin la taula, no 'ns en alseram!

Ja 's coneix que 'l Japó ha entrat de plé à plé en las corrents de la civilisació moderna.

Lo primer que vā fer al adonarse qu'era civilisat à estil modern, sigué proveirish de bons barcos, d'excellents canòns, y de tots els utensilis necessaris pera exterminar vidas humanas.

Y encare hi ha pensadors que sostenen que l'humanitat evoluciona envers la civilisació universal.

De un hermós discurs de Jaurès sobre 'l socialisme, destaquem els següents párrafos, palpitzants d'actualitat:

—L'imperial Alemanya 'ns ha passat al davant per lo que respecta à l'organisació de las caixas de retiro als obrers de las fàbricas y dels camps. Y ara es menester que sapigüen qu'en las próximes eleccions inglesas, tot el gran partit liberal, ab tot y ser un partit burgès, s'uneix à las Trade-Unions obreras pera proclaimar precisament un programa municipal qu'en punt à atreviment, vā molt més enllà que l'estanch del gas, que preten estableir el municipi de París.

El programa comú dels liberals inglesos y de las Trade-Unions obreras compren no sols la municipalización del gas, sin també de l'aygua, dels transports y en certa manera del allotjament. El programa comprén que tota la sona de terrenos no edificats que rodeja les grans ciutats, deurà passar à ser, segons una tassa moderada, regulada per Jurats, una propietat comunal, y que 'l Municipi es qui s'encarega de edificar aquests terrenos comprats à bon compte.

Y en tant que avuy dia en las nostres ciutats tots els treballs d'urbanizació, engrandiment y embelliment afegeixen formidables aumets de valor als immobles quals propietaris no han tingut altra pena qu'esperar tranquilament la transformació de la ciutat, en lo successori será 'l Municipi qui beneficiarà aquests majors valors, sentit factible estableir lloguers reduïts, que à favor de la concurrencia acabaran per promoure una baixa en els que 's cobran en l'interior de les ciutats.

El programa municipal inglés prevé, per altra part, que quan els immobles, per efecte de las transformacions de la població produxin una renda superior al interés normal del capital invertit, el Municipi entrará en la participació ó lo menos de la meytat de aquest augment de renda.

Si aquest programa que vā á plantejarse à Inglaterra, hagués sigut conegut à Barcelona, y hi hagués hagut valor pera plantejarlo aquí, quan se tracta de fer l'Ensanche, avuy seria la nostra una de las ciutats més riques del mon.

Del augment experimentalat pels terrenos ne participaria la comunitat, y això sols bastaria pera sufragar tots els gastos del municipi, llibertant à las infelices classes traballadoras del odio impost de consums, qu'en la actualitat las està consumint.

El folleto que vā publicar el Tío Nozaleda, donant compte dels seus actes, com à arquebisbe de Manila, vā ser repartit ab la Gaceta oficial.

Això ho ha volgut en Maura, ad majorem Dei gloriam.

Vaya un parell de frays!

En Montero Ríos ha donat una serie de conferencies sobre 'l tractat de París.

A creure'l à n'ell, Espanya vā fer un excellent negoci ab aquest tractat que la deixà sense colonias, sense honor, sense vergonya y ab un deute aplastador.

El mateix Montero diu per primera vegada que havia aconsellat à n'en Sagasta de primer que dongués l'autonomia à Cuba y després, quan ja estava perduda ab la intervenció yankee, que li concedís fins l'independència.

Naturalment, no podrá dir en Sagasta si son veritat las afirmacions del seu successor en l'us sacrosant del tipe.

De totas maneres en Montero Ríos es un de aquella que, quan convé, 'ls burlan de 'n Meco y de qui 'l vetlla.

Opinió sobre la guerra del famós escriptor rus Tolstoi.

«No tinch per cap dels dos beligerants la més mínima simpatia, ja que tant els uns com els altres lluytan per apoderar-se de coses que no 'ls hi pertanyen.»

En efecte, 'ls lladres à mà armada no 'n poden ser de simpàtics.

A lo manifestat afegeix:

«Compadeixo à las classes obreras de Russia y 'l Japó, porque unes y otras son víctimas de sos res-

pectius governs, que las arrastran à combatre contra el seu benestar, la seva conciencia y la seva religió.»

Las classes obreras! Lo mateix al Japó que à Russia, que à tot arreu, las converteixen en els últims monos de la faula, ab tot y ser elles el nervi de la prosperitat.

Y això succeirà fins que 'l traball aixíss com el consideran la primera de las virtuts, sigui considerat, com fora de lley, la primera de las forças socials.

Flavoras no hi hauria guerras assoladoras, perque ningú s'avindria à destruir lo que tant costa de crear.

Una de calenta y una de freda.

La calenta, 'l moviment de tropas y 'l pánich que ha produbit.

La freda, el conveni de arbitratje ab Inglaterra y França, en virtut del qual tota diferència que surgeixi entre Espanya y ditas nacions, serà resolta pacíficamente.

—Y donchs Sr. Maura: à que vā venir tot aquell moviment de tropas, y aquell parlar de las salpicaduras?

En Toni I, modula una rialleta y fent l'ulet 'n Linares, exclama:

—Que 'n son de ximples els que s'enfondan ab las nostres coses.

Y es veritat.

Aquí no's tractava sino que de fer passar de matus les plans y projectes despilfarradors del ministro de la Guerra, que quan la discussió dels pressupostos varen trobar obstacles serios y tingueren de ser retirats.

Y ara ja han passat.

Honor las matuteros!

Avuy dissapte à las nou de la nit tindrà lloch en la Fraternitat Republicana Gervasiense, la primera de las moltes conferencies que tenen preparadas en dita entitat. Pendrà part en la mateixa el concejal republicà señor Zurdo y el Sr. Miquel. El tema escollit es «Ensenyança lliure». Tots los republicans poden darse per invitats al esmentat acte.

CREU ALTA, 29 de febrer

En el Jaume de la Iglesia ja li varem dir un'altra vegada que no's emboliqués ab sermons quan dona las gracies després d'un enterró, y ell dali que dali, ab las ditsas predicas. En l'últim enterró 's va trobar que al donar les gracies dintre de la iglesia ningú 's movia,

Sangrantse en salut**PICAROL**

—Per què es aquesta corona?

—La portava per regalàsela. Com que crech que aviat hauré de fer servir la mica d' esquadra que 'ns queda, y diu que barco previngut val per dos...

SANT JAUME, 28 de febrer

El nostre mossén, tement poca assistència a la professió, va demanar auxili a un sacerdot del poble veí anomenat Llorenç del Panadés. Aquest al sortir la professió va dirigir-se a un grup de joves qu'estaven algo apartats, dijent-los que havien de anar tots a la professió y que s'abrigueren la gorra. Li varen contestar que no era encare l'hora de tréuressos, y ell al sentir això va tractarlos malament trayent la mar de bils per la boca. Vaja, mosén Pons, que de llana com la que té al seu poble, a n'aquí no cal que n'hi vingui a buscar. que ja fa temps qu'estem esquitllats.

PERAFORT, 28 de febrer

Supliquém als amables lectors de aquest valent senmanari que 'ns ajudin en la suscripció oberta en nostre poble per comprar títols al merlot negre, puig tenim por que no s' torni rabiós.

Cada dia està movent escàndols, pero cada dia va per dent més parroquians. L'altra dia a l'hora de la doctrina, un noi va possaré a riure al sentir les seves *saboses*, y ell se va enfutismar tant que va diri: —Si tornas a riure, a patadas te tiro al carrer. —El marxell va aixecar-se i va marxar, deixant al valiente ab un pam de nas.

AL AMICH BLASCO IBÁÑEZ

...sabiam ja qu'era valent y pudentorós; tant com incapaç de retrocedir davant de cap perill.

A no posseir aquestes condicions ja no hauria prèssat al seu càrrec l'apostolat republicà, ni hauria prosseguit la seva obra ab aquella tenacitat, ab aquella constància, ab aquella energia admirable propia sols dels homes forts.

Entre botiguers

—Ja ha acceptat el descans dominical vosté?

—El descans dominical... y l'descans de tots els dies. Fa una setmana que no ha entrat ningú a comprar.

Ja en el camp, opino que va fer bé tirant en l'aire. A què tractar de suprimir una vida inútilment? En canvi, mirí de quina manera va ser correspost. Afinit la punteria y procurant enviar la bala a una part del seu cos, ahont la ferida havia de ser mortal de necessitat. Sense la felix coincidència de la civella del cinturó, avuy ploraríam tots una catàstrofe ab honors de assassinat. Vosté, un dels homes que més valen dintre de la comunitat republicana, fora una víctima immolada en les aras de la caducitat.

No hauríen faltat polítics monàrquics que al veure'l conduir al cementiri, vibrant de satisfacció íntima s'haurien revenjat de aquell famós article de vosté «*Al verle pasar*».

Recapaciti sino l'affectat descuyt ab que las autoritats varen permetre que's concertés y's realisés el desafío. Molt dir que vetllavan, que sabíen lo que s'anava a efectuar y que faríen tot lo imaginable per evitarlo, y deixant que las cosas seguissin el seu curs, recreant la volta en la regositada esperança de que aquesta vegada quedaria vosté suprimit del món dels vius; de que la causa republicana perdria un dels seus adulats més coratjos y intel·ligents.

La sort no ha volgut afavorirlos. No sempre l'acàs ha de ser monàrquic: algunes vegades ha de votar ab nosaltres.

Després de felicitarlo per la seva abnegació y per la seva noblesa, sellada ab el rasgo de demanar que l'seu adversari signi reposat en el càrrec que havia dimès per millor realisar els seus propòsits de batre's ab vosté, permetim que com a final li recordi dos cassos històrics, que tenen més de un punt de semblanza ab el cas seu.

Lassalle, l'intrépit apòstol del socialisme alemany, perdé la vida en un desafío.

Cavallotti, l'il·lustre periodista italià y una de les grans figures del partit republicà de aquella península, fou també sacrificat en un *lance de honor*.

La causa del socialisme alemany y la causa de la Repùblica italiana sufriren llavoros, y pot ser sufreixen encare las consequències de la desgracia de aquells dos homes eminents, que simbolizan de una manera admirable las populars aspiracions de sos respectius països.

Es, amic Blasco Ibáñez, que tot lo que ha fet fins avuy y lo moltissim que de vosté esperem encare, s'ha de posar en perill de perdre's per una vana quisquilitat?

Ja sabém qu'es generós; pero en lo successiu estimis una mica més, que no serà may tant com lo molt y merescudament que l'estimem els seus amics, admiradors y corregionalistes, en nom dels quals suserich aquestas mal girbadas ratllas.

P. DEL O.

ELS DOS RIVALS

DRAMA CÓMIC POLÍTIC-PARLAMENTARI, EN TRES ACTES Y EN VERS

ACTE PRIMER

El Mallorquí y don Raymundo

L'escena es una saleta d'aspecte mitjà regular. Don Raymundo es el qui parla; el Mallorquí està escoltant.

—Antón, sento haver de dirte que l'armistic pactat ha arribat per fi al seu terme. Ja es façan d'aguantar tant orgull y tantas infusions. O abandonas de bon gràt el lloc que jo vaig deixar y qu'encaire no veig clar per quin misteri l'ocupas, ó t'arma un sagrament que farà la mar d'efecte en cert siti que tú sabs.

—Tòrnaten al lit, Raymundo, que això es la lluna. Jamay retrocediré una línia

per por de ningú. Babau! —A mí volgué intimidar-me parlant de sagramentals?

Ni que vinguessis al fronte de cinquants acorassats no m'faràs deixar el puesto.

—Doncs jo t' dich que l' deixarás.

No siguis testarot, creume: tens ja 'ls teus instants contats, y es inútil que 't rebelis contra 'l destino.

—Ja va!

—¿Es a dir que ho prenés a broma?

—Està bé... Veste cavant la fossa. Avans de vuyt días serà mort.

—Deu nos en guart!

—Justí Riu, riu!... Demà a questa hora tal volta ja no riurás.

—Ah! Demà comensa 'l lance!

—Sí.

—Doncs bueno: hasta demà.

ACTE SEGON

Preliminars de la batalla

Lloch: gran Saló de sessions del Congrés dels Diputats. Personajes: don Raymundo y don Anton. Al voltant una munió de comparsas de varias mides y edats.

DON RAYMUNDO: —La conciencia m' obliga a manifestar que l'Govern del senyor Maura està desequilibrant el pressupost.

—Jo contesto que lo que ha manifestat don Raymundo es una bala.

—¿Cóm, bala?...

—Sí: tothom sab que si es cert que l'Govern tracta de fer gastos militars, es perque conta ab recursos.

—¿Quins recursos?

—Els sobrants que, un cop pagat tot, ens quedan.

—No es vritat. May n'han quedat de sobrants!

—Vagi a la porral

—Vajibosté, cap-cigany!

—Això li fa dir l'envetja y l' desitj de ficar l'nas

en el lloc que jo ara occupo.

—¡Fals!

—Si m'ho va confessar

vosté mateix ahir vespre!

—Ah! De modo que ha tirat la capa al toro? /Currenta!

—Vol lliuya? /Lliuya tindrà

—No me jaga usted reir,

que tinch el llabi encetat...

—Desde aquest punt, considerim

el seu enemic mortal.

—Tindrà molt present l'encarréch.

—Hasta més veure!

—Mandar!

ACTE TERCER**¡Desilisió!**

Quan l'alegre concurrencia

ja s'creya saborejar

els incidents de la lliuya

que se li havia anunciat

al final del segon acte,

apareix com per encant

l'aviso del teatre

y embollantse a cada pas,

criada:

—Respectable públic:

Sento haver de defraudar

vostra dòssas esperances,

pero... en fi, veus aquí l'cas.

A instances dels... empresaris,

els dos il·lustres rivals

han resolt no barallar-se,

pesi al compromís sagrat

que de romps el batisme

havien contractat. Lo qual

vol dir que... podeu alsarvos

y sortir: això està acabat.

Y en efecte: xano xano

el públic deixa l'local

y se'n entorna a casa

no ab un, i ab tres pams de nas!

C. GUMA

EMBOLICA QUE FA FORT

CÓM S'ESCRÍU LA CRÒNICA DE LA GUERRA

RUS-JAPONESA

EDACCIÓ d'un diari rotatiu dels

de mayor circulació.

El Director al Secretari:

—¿Cóm estém avuy d'informació de la guerra?

—Magres: no hi ha cap novità.

—Ah! Donchs hem d'esparlarnos: sense novetats no podem sortir. El públic vol guerra rus-japonesa, y costi lo que costi, estém en el deber d'informarlo. Ja veura, donqui l'combat de Port Arthur.

—Ja l'hem publicat quatre vegadas.

—No importa; ab aquesta faran cinch. Anyadéixi nous detalls y poshi a dalt. Versió oficial, recibida per conducto del embajador. ¿Qué se sab de moviment de tropas?

—Res.

—Sí, qu'estém frescos! Escrigui, escrigui...

—Sobre qué?

—Sobre l'exèrcits beligerants. Digui que a Vladivostok hi han sortit doscents mil russos, que de Moscou n'han sortit cinquents mil y que a Corea estan a punt d'arribar-hi també una barbaritat.

—Y ls japonesos, no ls fem arribar en lloc?

—Sí. Hi ha lectors de totas menes, y no convé disgustar a ningú. Posi que a Nagasaki se'n han embarcat trescents mil y que dos o trescents mil desembarcarán demà a Corea.

—Recordi que acabem de posar que a Corea lo que hi van son molts russos.

—No hi fa res: Corea es gran y hi cab tothom.

Esculti: ¿com el temí el llach Baikal?

—Per ara, gelat.

—Femol desgelar una mica. Això proporcionarà certa varietat al quadre. Escrigui: «Ha començat el deshielo del lago Baikal. Interrumpido per esta causa el moviment de trens, los ingenieros están estudiando un nuevo sistema de vagones de corcho, con los cuales se podrá atravesar el lago sin ningún peligro. Las locomotoras serán de celuloide.» Ja està?

—Sí, senyor.

—Ara inventi uns quants parts de Shanghai, de Wei-ai-wei, de Chefiú y de Tientsin...

—¿Qué l's faré dir?

—Lo que li passi per la barretina. Que s'ha vist al lluny un barco japonés remolcat per un canon rus, que per la part de llevant se sent un foch d'artillería horros, que han arribat dos supervivents del combat de Chemulpo, els quals han referit que no va ser el *Variag* el barco que's va enfondrar primer, sino el *Korietz*...

—Es que l' altre dia vam dir lo contrari.

—Per xò avuy ho rectifiquem; per posar la veritat en son lloc. Ara escrigui, ab lettres ben grosses: *Lo que durarà la guerra*.

—Quànt vol que digui que durarà?

—Publicaré tres versió distints. Posi que un diplomàtic japonés ha declarat que la guerra no ha de durar més de sis mesos; que un general rus assegura que 'n durarà dotze y que un marin francès...

—Creu que 'n durarà divuit...

—Perfectament. Toquem ara una mica 'l rengló de nombraments militars. Vagi apuntant lo que li dicto: El general Palastoff ha sigut nombrat comandant de la caballeria. El general Magarreff s'ha fet càrrec de l'artilleria. El general Patatoff manarà la vanguardia de la Manduria.

—Y dels japonesos, qué?

—També 'ls bellugarem un xich. Al mariscal Matrakoff fassí governador militar de Fusán, al conde Tripi-Hito nòmbril jefe de la reserva y al admirall Saito pot donarli el mando que a vosté li sembli.

—Corrent. ¿Qué més?

—Per amenizar la crònica hi enquibiré unes

quantas curiositats. Digui, per exemple, que l' Miko no es molt aficionat a tocar l' acordeó; que la seva dona 's diu Haru-Ko; que té setantou fills... —Tants? Potsé 'n fem massa.

—[No s' hi amohní! Com que nosaltres no 's hem de mantenir... ¡Ah!... De lo que no podém prescindir de cap manera es de la vista.

—De quina?

—Una vista d' alguna població.

—Avuy no 'n tenim cap de disponible.

—Si no la tenim, l' hem de buscar. ¿Qué sembla el diari sense la seva vista corresponent? [Calla... —Per què no hi podém posar aquella que hi ha allà sobre?

—Ja vam publicarla fa pochs días: es la de Yoko-hama.

—[Ah! No vol dir res que ja l' haguém publicada. Posila cap-per-vall y semblarà un' altra. ¿Veu? Tinguí aixís será la vista... de Masampo. Apa, ara a les caixas y á tirar desseguida, que l' públic està impacient.

—¿Qué 'ls farém cridar avuy als venedors?

—Qualsevol cosa ben *frappant*.

—Verbi-gracia...

—«El gran combat naval de Seul.»

—Observi que Seul no es port de mar.

—¡Millor que millor! Aixís causarà més sorpresa el que hi hajin anat barcos.

A. MARCH.

REPICHES

N dels diputats á las ordres de 'n Maura y que vota ab ell en tot y per tot, es en Castellanos, que durant l' actual legislatura sigue nombrat Director del Banch d' Espanya, ab sis mil duros de sou, cotxe y altres gangas.

Es aquest un cas de incompatibilitat, y á pesar de tot el tal Castellanos continua desempenyant el càrrec, y votant ab el govern.

Lo que dirá en Maura:

—Desenganyinse, senyors: las lleys en aquest país se fan no mes que perque 'ls goberns puguen donar-se'l gustasso de burlarlas.

Dialech:

—Diguin lo que vulguin, els polítics de la restauració, están cridats encare á prestar á Espanya grans serveys.

—Es molt cert: els hi prestarán el dia que 's retirián a Ceuta, ab la cadena que per la seva categoria 'ls hi correspongi.

El fet dels seminaristas de Dijon, que van penjar els hábits á la figura, té tres parells de bemols.

Perque no van ferho pas per abandono de vo-

cació, sino per antipatia ab el bisbe, que, segons diuhen, té una gran amistat ab en Combes, y fins entre 'ls crachs passa per franc-masó.

Tot perque posat á escullir entre Fransa y Roma, opta per Fransa.

Els seminaristas varen proposarse senzillament donarli un gran disgust, negantse á rebre las ordres sagradas de las sevas mans.

—Pero 'l bisbe 'ls ha trompat.

Lo primer que ha fet ha sigut notificar al govern que no havían prestat mes que un any de servey en las filas del exèrcit, en sa calitat d'estudiants de sacerdot; pero que havent perdut la qualitat de tals, els ne corresponden tres.

Per odi á la República obraren, y ara haurán de anar á servir dos anys en las filas del exèrcit repùblicà.

Podrà ser el bisbe de Dijon tan franc-masó com ells vulguin; pero haurán de reconéixer qu' en materia de confirmar hi té la mà trencada.

L' arcalde Boladeres s' ha posat resoltament en pugna ab els republicans del Ajuntament.

Cert que la ley el facilita per efectuar determinats nombraments; pero un arcalde no ha de oposar-se mai als honrats desitjos manifestats per una comisió unànime, com unanàimament volia la de Consums, conferir el càrrec de jefe del ram á un distingit corregional, de tants mérits y tant digne de la confiança de la comissió, com el Sr. Palet de Rubí.

Y si s' hi oposa, ja sab lo que li toca: arrostrar las consecuencias.

Nosaltres, y ab nosaltres estém segurs que tots els republicans de Barcelona, veurián ab gust que 'ls elements republicans del Ajuntament sense distinció de matisos, formessin un núcleo vigorós y ben organitzat, per oposar-se á certas caparrades que no teuen rahó de ser.

Disgregats serán sempre vensuts. Units y concrates cumplirán las aspiracions del poble republicà, que per això va enviarlos al Ajuntament.

Res mes fàcil que reduir al arcalde de R. O. á sus funcions decorativas, las úniques que li corresponen. Y si perque fassi mes goig se fa precis trencarli las patillas, se li trenar y en paus.

Quaresmal:

—El confés á un penitent:

—¿Quants Deus hi há?

—Uy, quina pregunta mes peligrosa!

—Ahont está Deus?

—Y aral No sembla sino qu' está empenyat en preguntarme lo mes difícil.

—¿Qui es Jesucrist?

—Com si no tingües res mes què fer qu' enterarme de qui es fulano y qui es sutano! Jo no coneix a ningú.

—Llavors ¿qu' es lo que sabs?

—La letanía.

—¿Y res més? En fi, digala, y veurém.

Bueno; pero comensi vosté, que jo ja aniré dient «*Ora pro nobis!*»

Llegeixo l' següent telegrama, y no acabo de sortir de la meva *apoteosis*:

«El Papa està preparant una nova Encíclica, en la qual invita á las nacions totas á la pau, funda una càtedra de sociologia, y reconeix la valides del matrimoni civil.»

—Será veritat?

—O es que 'ls fils telegràfics estan de broma y 's volen riure del Papa, del clero y de un servidor de vosstés?

Si 'l Papa s' declara partidari del matrimoni civil, serà qüestió de penjar el barret de teula á la teulada!

Podém dir qu' Espanya no s' ha embolicat ab la guerra, ni es probable qu' en lo succehiu s' hi embolique.

Pero la guerra entre 'l govern y 'l contribuyent, aquesta sí que s' ha declarat.

Per interina providencia, en Maura, desenvaynant l'eyna del general Linares, li ha donat un tal salblasso, que li costarà uns quants milions de pessetas.

Y ara que las classes neutrals vagin fent escarratalls á las solucions de 'n Salmerón!

A qui no vol sella, Deu li dona bast; a qui no vol República, Deu li dona cada cop de sabre, que li deixa escoladas las butxacas.

A Fransa s' ha fet extensiu el descans dominical, ó millor diríem l' expansió del dia festiu, fins á las tropas.

En virtut de un' ordre trasmesa pel general André al geses de cos, els soldats serán lliures, els diumenges, des de la diana fins á la retreta.

Ab excepció dels qu' estiguin de guardia y dels castigats, els demés podrán abandonar els quartels y anar per las sevas, per son propi dret y sense necessitat de obtenir permisos especials.

Aquesta mida ha sigut rebuda en tot Fransa ab verdadera satisfacció.

La República es amable, condescendent y sobre tot amiga dels defensors de la patria.

Els diputats perdigots s' han fet mauristas.

L' altre dia l' Russinyol, pegant una voladeta, va anarre á posar en els dits de 'n Maura, dihenthi:

—Amich Toni, si li fan falta vots, contí ab els nostres.

Aquest es el tercer ó'l quart ó'l quint concubinatge dels representants de la gent de bé.

La prenda de aquesta nova unió il·licita com totas las anteriors es la seguretat que 'ls ha donat l' atlot de que serà lley el seu projecte de administració local, que permetrà als perdigots anar á la Casa gran desde la presidència dels cassinos y sense haver de passar per las urnas.

Aixó y 'l matis reactionari y clerical de 'n Maura, 'ls induhirà á fer inscriure en la fulla de las fals, aquell lema que 's llegeix en certs ganivets: «*Viva mi dueño!*»

[A n' aquest clot han arribat á enfonzarse 'ls que blasponavan de defensors de la personalitat de Catalunya, contra 'ls abusos del centralisme!]

Un quadro sevillá:

Darrera del altar major de l'iglesia del Angel Sant, tapiadas en una paret, van ser trobades una porció de momies.

Y tot desseguida va corre la veu de qu' eran cosos de sants. Y de seyoras catòlicas acudint en el pudrimer a fregarhi 'ls vestits y 'ls grans dels rossaris no 'n vulguin mes.

Ara no faltarà sino que 's declarerà entre aquellas fanáticas una bona epidemia.

Aquest seria 'l miracle que 's mereixen.

Els minyons de dos parroquias de la província de Lugo, concurrents á una romeria, després d' entregarse als actes acostumats de piadosa xerinola, van empèndrelas entre ells á tiros, ganivetades y cops de garrot, com si estiguessin febrosos de rompers la crisma mútuaument.

Aquesta es, després de tot, la salsa de las romerías gallegas.

[Y lo contents qu' están els ensotanats de mantinirlos en un grau tan elevat de ilustració!

La veritat es que 'ls interessats els ho pagan bé, procurant fer tot lo possible per proporcionals'hi molts enterros y funerals.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

1. XARADA.—Ca-sa-do-ra.

2. ANAGRAMA.—Carta—Traca.

3. TRENC-A-CLOSAS.—El Pati blau.

4. CONVERSA.—Manola.

5. GEROGLIFICH.—Per bons bolets los rovellons.

Han endavant totas ó part de las solucions del número anterior els cabellers: Joan Dormuà, Xefis, Xapu Doror, Andreu Nunell, Un republicà, Juan Mari, Noy de las mostras y Gildet de S. Cugat.

XARADA

Passa un invers-dos y un altre

en và pels tot que las donas

maranyats ab cabells propis

constantment s' emperifollan,

simulant la exuberancia

que Natura no 'ls hi dona.

S' ha estableit de tal manera

la rutina porquerola

(ni que 'm matin no retiro

la paraula), que ja es moda

palpàrsels ab tots els terç

per si s' esmunyan enfora

y al carré mateix que 'hu cass

que á cala pentinadora,

sembra que tinguin migranya

ó que no tinguin vergonya.

J. COSTA POMES

ANAGRAMA

El fill gran de ca la tot

per mestre va estudiar

y ara se'n arrepenteix

pug pateix molta total.

S. CASELLAS G.

TRENC-A-CLOSAS

ADELAIDA CROS

Ab aquestas lletras degudament combinades formar el titol d' una sarsuela dramàtica.

PACO ALEGRIA

GEROGLIFICH

V V V

TIT TIT TIT

EL EL EL

S S S

I III I

S. CASELLAS G.

Caballers: A. Cararach, Pep del Nas, Juan Monsanat, José Biosca, Juan Mari, Lluís Duo, Joan Roura, Roberto Romeu M., Juan Fontanillas, Paquito y Enrique Oroñez. No 'ns plau.

Caballers: Quimet de Cuba, Joan Dormuà, Enrich Domenech, F. Joaquin y Manuel Opí: Perfectament.

Caballer: Baldiri Costa Inglés: Hi ha algun vers mal

acentuat que ho destorota tot. Si 'ns yaga l' engipona-rém.—A. C.: A la estimada no se li diuher aquesta mena de coses. Ellas no 'n fan cap cas... figúris el públic!—C. G. Redembach: Setcentas vegadas havém rebut aques ta composició. ¡Vol que li 'm fem recibo?...—J. S. O.: Els dibuixos son d'alló més imperfectes.—G. Tisserand (París) —Nous ne admettons pas des... d' això, com se diu... des annonces dans le journal. Pas de qua.—Supurific: La poesia es més que dolenta, pessima.—Vicens Llopis y Cirera: Cop y Tampoch no han consonantat may de la vida. Ficisísh bé y veurà que lligan igual que Llopis y Cirera.—A.